

Mit liv i en familie af kunstnere

Af Ruth Berg

Ruth Traasdahl Berg

Født 1949 i

Aarhus som

datter af kunst-

nerparret Poul Lunding Berg (1921-99) og Kirsten Traasdahl Berg (1923-98). Søster til Uffe, Pia og Eva. Alle fire søskende beskæftiger sig med maleriet. Opvokset i Aars, Nordsverige og Øster Svenstrup og som voksen bosat i Gottrup og Aarhus. Gift med Steen Berg Frederiksen. Siden 2007 bosat Klim Strandvej 284 ved Fjerritslev, hvor hun driver galleriet »We Æ Haw«. Kendt som »Hestemale-ren« i Danmark og de øvrige nordiske lande. Har tegnet og malet til større hestesportsarrangementer, bl.a. World Cup i Dressur og Spring 2001 på Vilhelmsborg syd for Aarhus. En årrække illustratør på Væddeløbsbladet. Kunststudstillinger over hele landet og har undervist i tegning og maling i Aarhus og Han Herred gennem 15 år.

Min far og hans slægt

Til begge sider af min fars og mors slægt har der været mange kunstnere og musiske mennesker.

Min far, Poul Berg, der blev født 1921 i Sønderjylland tæt ved grænsen, var kreativ helt fra barnsben. Ligeledes endte hans to brødre og den ene af søstrene også med at male.

Min far, Poul Berg, der blev født 1921 i Sønderjylland tæt ved grænsen, var kreativ helt fra barnsben. Ligeledes endte hans to brødre og den ene af søstrene også med at male.

Ejler Berg, den yngste, var den eneste, der kom på Kunstakademiet, og senere i sit liv bosatte han sig i Vust i Han Herred sammen med sin kone, Else Zeuthen Berg, som også var kunstner.

Else var hovedsagelig keramikker, og det endte med, at også Ejler lavede meget flot keramik ved siden af maleriet. På sine gamle dage gik han mere og mere over til at være keramikker.

Den ældste bror, Arne Berg, der var bosat i Sønderborg, malede også meget. Han havde sit eget skur ude i haven, hvor han ligesom alle andre malere arbejdede i terpentindampe. Arne var udpræget marinemaler og var meget dygtig til at male skibe, hav og sø.

Fars storesøster Inger var ligeledes maler. Blandt andet var hun dybt forelsket i at male blomster, og især valmuer var hendes store passion.

Far og hans brødre fik alle en solid uddannelse som »op-og-ned-malere« – altså som malersvende. Efterhånden kunne de ikke nøjes med det, så Far og Arne blev også uddannet dekoratører og almuemalere. Begge var meget, meget dygtige og omhyggelige med de forskellige bestillingsarbejder, og det blev til mange møbler og dragkister i de smukkeste farver og med fine blomstermotiver. Min bror, Uffe, har et gammelt chatol, som Far i sin tid har malet og dekoreret i almuestil.

Far og Arne var ligeledes vældig fingernemme til at save i tyndt træ og bygge de flotteste skibe og dampere. I dag har jeg Fars kopi af »Santa Maria«, skibet, som Columbus indtog Amerika med i 1492.

Men den største passion var og blev maleriet for Fars vedkommende.

Min farfar, Alfred Lunding Berg, var før genforeningen i 1920

*Min far, maleren Poul Berg
i sit atelier i Øster Svenstrup
gamle skole.*

*Min farmor, Ingeborg Berg,
her 97 år, som blev min aller-
kæreste ven og fortrolige.*

grænsegendarm på den gamle dansk-tyske grænse ved Kongeåen. Han var også kreativ og blandt andet dygtig til at skære ud i træ. Fra Farfar har jeg arvet et fint spejl med flotte udkæringer og flot malet i almueblå med små blomster. Et meget kønt og dejligt minde!

Både Farfar og hans sønner var ferme til at spille og synge sjove viser. Jeg husker Ejler spille på mundharmonika og mindes mange glade stunder, hvor Far med sin dejlige sangstemme sang de festligste sange, som han ofte selv digtede videre på, så vi var ved at falde om af grin, alt imens han spillede lystigt på sin mandolin. Jeg husker også, hvordan han pludselig kunne bryde ud i sang, når han malede.

Når Far i mit voksenliv besøgte min daværende mand Sven og mig og vore små piger, Charlotte og Lill-Mai, sang han ofte nogle børnesange for dem med de skøreste indfald og en opdigtet tekst, som slet ikke lignede den, der stod i den »rigtige« sang. Men det gjorde bare det hele meget sjovere, og pigerne morede sig kosteligt. Ja, selv da Far var blevet ældre, lavede han samme sjov med min yngste datter, Maria.

Længere tilbage i den Lunding Bergske slægt handler det meget om militær og ikke så meget om kunst, efter hvad jeg véd. Dog kan jeg spore min store passion for heste i slægten. En af Lunding Bergerne vandt nemlig bronze i disciplinen military til hest, da der i 1936 var olympiade i Berlin midt i nazismens storhedstid. Senere, da krigen kom til Danmark, gik han under jorden og blev modstandsmand. Derved blev han fjende af de officerer, han havde hilst på til olympiaden i Berlin.

En oberst Lunding var med i krigen 1864, og pudsigt nok hænger der et portræt af ham i kunstsamlingen på Frederiksborg Slot. Han har en pibe i munden, og da jeg så billedet første gang, måtte jeg le, for han er malet med en karakteristisk, lidt stor næse, som tydeligt er gået gennem slægten helt op til i dag – i hvert fald for nogle af os!

Min farmors slægt kom fra Fredensborg. Hun hed oprindelig Ingeborg Jensen og blev født 1889 i et hus, som man mener selveste Tordenskjold boede i en overgang på grund af husets beliggenhed nær ved slottet.

Min farmors bedstefar – altså min tipoldefar – var den første, der etablerede et uldspinderi i Nordsjælland. Han rejste rundt på gårdene og købte uld op hos bønderne. I dag er det en slags museum, hvor man stadig kan se de maskiner, som efterhånden littede arbejdet.

Som ung rejste Farmor til grænselandet, hvor hun mødte

Oldemor, Anna Traasdahl Møller.

Oldefar, provst Thomas Christian Møller.

en flot, lyshåret grænsegendarm i blå uniform – nemlig Alfred Lunding Berg. Det blev til en familie med fem børn.

Efter at Farmor var blevet enke og jeg voksen, fik jeg et meget nært og kærligt forhold til hende. Hun var et udsædvanligt menneske med stor indsigt og livsvisdom, som senere er kommet mig til gode.

Farmor blev 101 år, og den dag i dag savner jeg hende ofte – især vore dybe og interessante samtaler.

Min mor og hendes slægt

Min mor, Kirsten Traasdahl Møller – som hun hed, før hun blev gift Berg – var født 1923 i Skelund ved Hadsund. Kunstnerisk går hendes slægt faktisk længere tilbage end min fars.

Min oldemor, Anna Traasdahl, som kom fra Bergen i Norge, var en meget dygtig maler og dekoratør. Hun blev som 18-årig gift med min oldefar, Thomas Møller, som var provst i Ølby ved Struer og noget ældre end hun. Sammen fik de 13 børn, hvoraf de seks overlevede.

Det var en barsk start for Anna Traasdahl – for det første at blive gift så ung og dernæst komme fra Norge med de store, mægtige fjelde til det flade Vestjylland, hvor hun heller ikke fattede ret meget af det jyske sprog! Hendes største trøst var – foruden familien, mand og børn – en stærk tro på Gud, men også hendes meget store evne for at male. Der blev malet mangt et motiv efter norsk tradition på flere af præstegårdens døre.

Hendes far, Jacob Traasdahl, altså min tipoldefar, var præst/provst og tilknyttet Indremisjonen, dengang alle vækkelserne for alvor var startet i Norden. Han var en helt utrolig, karismatisk taler og rejste endda til USA, hvor han talte til en stor forsamling. Alle elskede hans taler, fordi de var så stærke og levende fremført. Han skrev flere bøger om troens liv. Jeg har et enkelt eksemplar af »Aandelige Brydninger«, som min bror, Uffe, har fundet frem fra gemmerne.

Men min tipoldefar havde også en stor forkærlighed for male-riet, blandt andet har han malet et utroligt flot motiv af fiskerbåde ved Lofoten.

Jacob Traasdahl havde altså mange strenge at spille på, og jeg er sikker på, at der er flere af hans slags, hvis man søger længere tilbage i slægten.

Min morfar, Jacob Traasdahl Møller, blev født 1891, mens provstefamilien boede i Vestjylland, og som voksen virkede han som lærer på Nordre Skole i Hobro. På hans hvidemaljerede dørschild stod: »Løjtnant af Reserven og Kommunal lærer«.

Fiskerbåde ved Lofoten, malet af tipoldefar Jacob Traasdahl, præst og kunstner.

Heller ikke Morfar var uden evner. Han var ret dygtig til at digte på vers og skrev sjove, komiske historier på rim. I det hele taget havde han en usædvanlig åre, hvad fortællinger angår. Han kunne fortælle så levende, at vi børn og voksne sad musestille og lyttede ... pludselig kom der en pointe, og så brød latteren løs!

Morfar elskede at fortælle mere eller mindre pæne historier om præster, og én husker jeg stadig:

Hans far, Thomas Møller, var taget på husbesøg hos nogle ældre folk, hvor de havde en lille knægt på besøg. Bedstefaren spurgte knægten, hvad det nu var, han ikke måtte sige højt. Og så kom der en masse eder og forbandelser, så min oldefar, provsten, måtte tage sig til hovedet og korse sig!

På sine ældre dage var Morfar lærer i Fjeldsted Skole mellem Mariager og Hobro. Jeg husker den gamle skolebygning med en lang, mørk gang gennem stuehuset. Til begge sider var der mange hyggelige stuer og rum, hvor der i hvert af dem stod gamle, store kakkelovne, som gik helt op til loftet. Når jeg var på ferie, kunne jeg hver morgen høre Mormor rumstere med kulspanden for at fyre op i alle rum – sikke et arbejde! Ellers brugte hun megen tid på at lave mad på det gamle jernkomfur.

Morfar røg lang pibe, og han havde et rum, hvor han yndede at sidde for sig selv og dampe løs. Jeg kan endnu fremkalde den søde lugt af piberøgen, men også stanken af tobakssovs!

Mens vi boede i Sverige, var mine forældre og vi børn på besøg hjemme i Danmark hos Mormor og Morfar. Jeg fik af og til lov at være med i undervisningen, når Morfar havde undervisning i Fjeldsted Skole. Det var lidt morsomt for mig som lille pige at have sin egen morfar som lærer. Dog kunne han være ret så streng, og det hændte, at han rykkede hårdt i en stakkels piges fletninger eller gav en dreng en ordentlig lussing. Jeg fandt aldrig ud af hvorfor.

Oldemor Anna Traasdahl Møller malede mangt et motiv efter norsk tradition på dørene i Ølby Præstegård.

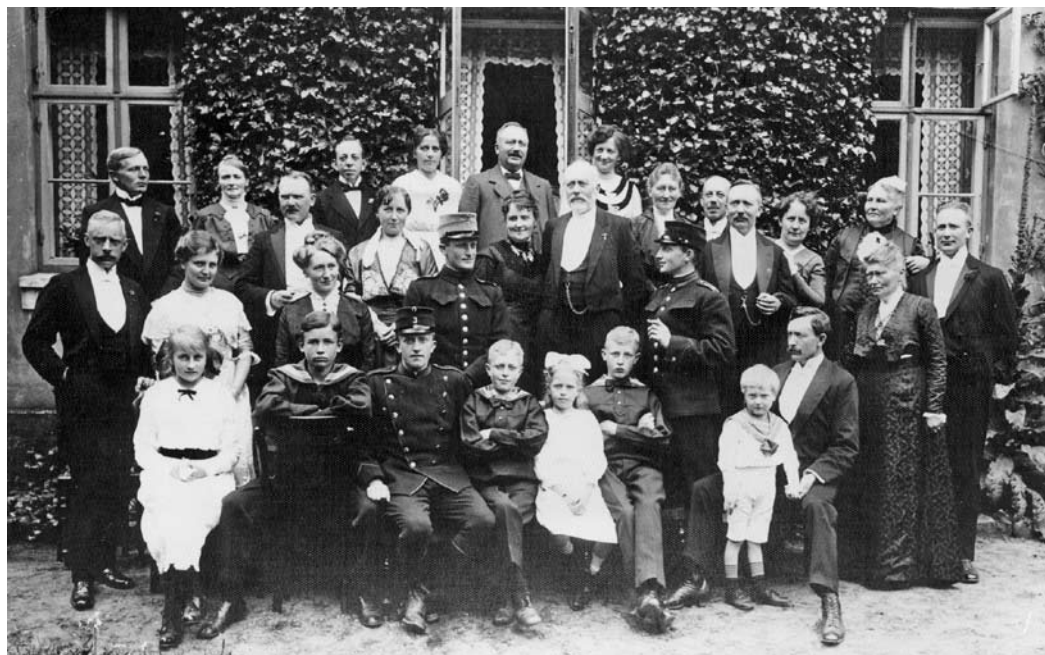
Men dengang kendte man ikke til den højere pædagogik. Det var bare kæft-trit-og-retning, i hvert fald i min morfars univers. Han havde jo været løjtnant i hæren, så han kendte kun til de hårde metoder, også med skolebørnene. I virkeligheden skulle han nok aldrig have været lærer. Men som tidligere nævnt husker jeg ham også som vældig rar og yderst morsom, når han udfoldede sig i familiens kreds uden for skolestuen.

Det føltes så trygt og hyggeligt, når vi fætre og kusiner var på sommerferie hos vore bedsteforældre. Her i Fjeldsted Skole midt i en skøn natur og hyggelige gårde omkring havde vi det herligt – og kunne selvfølgelig godt finde på skarnsstreger, sådan i al uskyldighed.

Engang var min kusine Dorte Traasdahl Møller og jeg kravlet op i skolehavens eneste kirsebærtræ. Et træ, som Morfar vogtede meget over, og derfor havde vi strenge ordrer på hverken at klatre op i træet eller spise kirsebær uden forlov. Men fristelsen var for stor, og snart sad vi oppe mellem grenene og åd løs, så vi var helt violette om munden. Lidt efter kom Morfar gående med sin stok, som han også brugte til at lange ud efter os med, hvis han syntes, vi blev for meget. Vi sad ganske stille, og heldigvis opdagede han os ikke, så vi slap med skrækken.

Her i Fjeldsted oplevede jeg for første gang nærkontakt med to flotte belgierheste, som græssede på en mark lige over for skolen. Jeg vandt deres fortrolighed, så jeg tror, at der allerede dengang var gemt en lille hestehvisker i mig. Hver gang, jeg viste mig, kom de buldrende hen over marken til mig, og jeg følte en stor glæde ved de smukke dyr, selv om jeg på grund af deres størrelse holdt mig respektfuldt på den rigtige side af hegnet!

Min mormor hed Louise Augusta Traasdahl Møller. Hun var født i København og københavner med stort K. Mormor var en festlig og sjov kvinde, et af de mennesker, som jeg følte mig sær-

Slægten Møller i Grundfør Præstegård med provsteparret i midten. Som det ses, var der mange militærpersoner i min familie! Min morfar står i uniform til højre for sin far, provsten.

lig knyttet til i min barndom. Hun kunne altid få mig til at le. Mormor havde en smuk stemme og sang vidunderligt. Desuden spillede hun meget skønt på klaver. Jeg tænker ofte på især to melodier, som prentede sig ind i mit barnesind, nemlig »Nonnens bøn« og en svensk sang, »Byssan lull«, som handler om tre vandrere »på vägen«: »Den ene, ack så halt, den andre, o så blind, den tredje säger alldeles inget.«

Mormor elskede at optræde, og sammen med Morfar underholdt hun hvert år på den særlige »ambulancedag« i Hobro. Til sidst blev hun så populær med sine sange og optræden, at hun blev kaldt »Hobros Liva« (Weel)! I øvrigt tog hun initiativ til byens første børnehave.

Min mor havde tre søstre, der alle var fantastiske tegnere og meget kreative, foruden en bror, som senere sammen med min mor blev meget kendt og efterspurgt som kunstner og maler – nemlig Thomas Traasdahl Møller, der var opkaldt efter bedstefaderen.

Den ene søster døde allerede som 10-årig under tragiske omstændigheder. Hun hed Karen Sofie og havde et kæmpetalent. Når jeg ser hendes tegninger, fatter jeg ikke, at hun kun var et barn, da hun lavede dem.

Mors ældste søster, Jytte, var også en dejlig maler og desuden udstyret med humoristisk sans. Hun havde også andre evner,

Forlovelsesbillede af mine forældre, Kirsten Traasdahl Møller og Poul Berg. Min mor var sygeplejerske på Aarhus Kommunehospital, og min far var malersvend og dekoratør i Aarhus. De mødtes i et tog i 1943.

nemlig at lave sjove, vellignende dukker af kendte personer. Blandt andet fremstillede hun Otto Leisner i dukkeudgave på cirka 50 centimeter i højden – og vist nok også Prins Henrik.

Og så lavede hun små, sjove dukkehuse med mennesker i. Jeg har et lille dukkehus, som jeg har arvet efter min mor, hvor Morfar sidder og læser avis, mens Mormor står i sin blå kittel bagved, klar til at skænke kaffe op. Det er nøjagtig som at træde ind i deres hyggelige stue i det lille hus, som de boede i til deres død, på Hybenvej i Mariager.

Mors anden søster, Annelise, var sygeplejerske og desuden en meget dygtig og morsom maler. Som sin mor og far havde hun evnen til at fortælle, synge og optræde for os i familien, blandt andet med sin guitar. Hun kunne ligeledes finde på morsomme, lidt skøre indfald til stor forundring og morskab for dem, hun arbejdede sammen med, eller når hun var til fest med venner og familie. Jeg husker tydeligt, hvor komisk og sjov hun kunne være. På vores gamle smalfilmstrimler optræder hun som gøgler, der pludselig taber sine kunstige tænder. Det var en fest, når vi alle var samlet i familien!

Mor havde fra Mormor arvet den meget smukke sangstemme, og hun blev faktisk kåret som bedste sangerinde i Hobro og derfra sendt videre til en konkurrence i København. Men derefter blev det dog ikke til mere for hendes vedkommende.

Opvækst i lugten af terpentin

Fra vi var helt små, har jeg og mine søskende, Uffe, Pia og Eva, været omgivet af malerdufte, terpentin, lærreder, pensler, tapetklister og nymalede døre. Der var altid en dør, der skulle males over, eller en væg, der skulle have nyt tapet. Ja, der var gang i huset og maleriet konstant!

Jeg genkalder mig den særlige duft af nymalede malerier, der ofte stod til tørre op ad en radiator i atelieret eller i værste fald på vore børneværelser. Det var ikke noget, der var sundt, men ganske normalt dengang. Ingen anede, hvor skadelige disse dampe kunne være – det blev først kendt langt senere. Selv lægerne var ikke opmærksomme på det farlige deri.

Ikke nok med, at mine forældre sad i dampene fra terpentinen dagen lang, men når de var færdige med at male, tog de en god luns cellstof, som de havde i ruller, hældte en ordentlig sjat terpentin oven i cellstoffet og gned så ellers fingre og arme for at få oliemalingen af igen. Jeg husker, at Fars malerbukser var så stive af maling, at de kunne stå af sig selv, hvis han satte dem på gulvet!

Mor har fortalt mig om en episode fra et tidspunkt, hvor mine

Ruth og Uffe, mens vi boede i Lille Binderup, kort før vi flyttede til Aars.

forældre og min storebror, Uffe, boede i en lille kvistlejlighed i Risskov, og hun samtidig ventede mig. Da brugte Far stuen, hvor hele familien opholdt sig, til at stå og male amagerhylder i. I stuen var der en lille kakkelovn, men ingen udluftning, fordi det var vinter, og der skulle passes godt på den dyrebare varme. Det havde bare den uheldige effekt, at Mor og Uffe var mere eller mindre bedøvede af alle disse dampe, så de næsten ikke kunne vågne!

Efter at jeg var blevet født, blev mine forældre opsagt i den lejlighed, de havde, og var sådan set husvilde. Men Mormor og Morfar, som på det tidspunkt stadig boede i Hobro, fik skaffet os et noget primitivt sted hos en familie, der havde otte børn. Mor har fortalt, at lige meget hvor meget de børn råbte, skreg og hujede, så sov jeg fra det hele, bortset fra når jeg blev sulten. Måske nok lidt komisk, men også uhyggeligt. Jeg har simpelt hen været totalt dopet!

Far fik dog startet en malerforretning i Aars sammen med en kompagnon. Jeg husker tydeligt, at Far på et tidspunkt fik købt sig en flot bil med lad på. Det var en stiv vogn, men med dejlige, bløde gummilister til at træde ind og ud på. Dér sad jeg ofte en sommerdag og nød det varme underlag, der lugtede så hyggeligt af gummi. På døren havde Far malet en palet med sit navn »Poul Berg, Malerforretning« på.

Fra min tidligste barndom, mens vi stadig boede i Aars, husker jeg, at Far også her malede de populære amagerhylder. Ofte, når jeg havde været ude at lege og kom ind, kunne stanken af cel-luloselak nede fra kælderens være så stærk, at jeg måtte hive efter vejret for at få luft.

Fra Aars til Nordsverige

I 1956 valgte Far at sælge sin malerforretning i Aars, og frem til 1961 boede mine forældre og vi søskende i Sverige. Uffe var da 11 år, jeg var syv og Pia helt nyfødt. Min yngste søster, Eva, blev født på Sundsvall Hospital i 1960.

Det var i begyndelsen en barsk omgang for hele familien. Vi klarede os dårligt, var ikke vant til den stærke kulde og havde slet ikke varmt tøj nok, så det kneb med at holde varmen.

Det hed sig, at Sverige dengang var et godt sted at arbejde og leve i. Men det endte med, at Far sprøjtemalede biler på et værksted og slet ikke tjente nok til at forsøge familien. Samtidig gik han rundt med en tot vat i hvert næsebor på grund af de meget giftige dampe på værkstedet. Der var ikke noget med udluftning dengang.

Uffe og Ruth en kold vinterdag i Sundsvall, Sverige. Vi vænnede os hurtigt til den barske vinter.

Selv maden var der ind imellem mangel på. Men med slid og slæb – og en stor portion stædighed – fik mine forældre efterhånden skabt et godt og tåleligt liv i det nordsvenske, som jeg kom til at holde utroligt meget af. Især naturen betog mig meget, selv om jeg kun var en lille pige på syv-otte år.

Fra den tid har min storebror fortalt mig om en på én gang alvorlig og munter episode, som han selv var en del af:

Vores mor, som jo var meget kunstnerisk og dygtig, fandt på at lave små gipsdukker af grønlændere i nationaldragt (jeg har stadig et par stykker stående på hylden). Uffe skulle så gå fra hus til hus og sælge dukker. Han var kun 11-12 år, men nøden var stor, så han gjorde det alligevel.

Det gik meget trægt og dårligt. Ingen gad købe disse grønlænderdukker, selv om de var meget smukt dekoreret af min mor.

En dag havde Uffe så en kammerat med fra skolen. Han forklarede, at det var helt forkert, den måde Uffe forsøgte at sælge på. Derfor tog kammeraten styringen, og fra nu af gik dukkerne næsten som varmt brød. Kammeraten sagde blandt andet sådan på svensk til en ældre dame, da hun åbnede døren:

»Käära, käära gamla, søta fruuu! Vil Ni inte köpa dom här dokkerne? Tänk, pojken, som står här bredvid mig, ja, han har det mycket svårt. Hans mamma är sjuk, och hans pappa suuper så förfärdeligt!«

Hver flytning nye udfordringer

Vi flyttede tre gange i løbet af de fem år, vi boede i Sverige. Så det var hårdt, især for min bror, Uffe, og mig, da vi jo skulle skifte skole hver gang. Dengang tog man ikke hensyn til børn og spurgte, hvordan de havde det med det. Vi fik bare at vide, at nu skulle vi flytte igen.

Da vi flyttede for tredje gang, måtte jeg sige farvel til mine to elskede kaniner, som ikke måtte komme med. Jeg sad med mine lange fletninger ned ad ryggen og mine kaniner på armen og græd. Men der var ingen kære mor – jeg skulle af med dem! Mor og Far var slet ikke dårlige forældre, men dengang var det normalt, at man ikke lyttede og tog hensyn til ens børn, sådan som man gør i dag.

Men der var heldigvis også mange positive oplevelser. Jeg blev mere og mere betaget af den fantastiske, storslåede natur i Nordsverige, hvor jeg løb rundt på de grønne enge og nød alle birketræerne om foråret, sommeren og efteråret.

Jeg holdt også meget af de lange vintre. Det var spændende for en lille pige fuld af drømme og eventyr. Jeg kørte på mine første

Kirsten Bergs familie. Fra venstre: Min morbror Thomas Traasdahl Møller, min moster Annelise Traasdahl, min morfars Jacob Traasdahl Møller, min mormor Louise Augusta Traasdahl Møller, min moster Jytte Traasdahl Bay, min mor Kirsten Traasdahl Berg. Foto fra min mormor og morfars hyggelige have i Mariager.

ski dybt ind i skovene og havde vores sorthvide kat, Pelle, med som eneste selskab. Jeg var aldrig bange, men følte stor fred og trykthed i at være inde i de store skove.

Desuden løb Uffe og jeg ofte på ski ud i ødemarken sammen. Det kunne dog ind imellem være farligt på grund af elsdyr; især når en elgtyr var i brunst, kunne den være ganske farlig. Jeg husker en episode, hvor Uffe råber: »Smid de ski, jeg kan høre en elg i nærheden ... vi må kravle op i et træ!« Det bragede et eller andet sted, sneen gav sig, og hurtige som katte var vi oppe i hver sit træ.

Vi var meget bange, sad musestille i lang tid og turde dårligt trække vejret. Vi var rædselsslagne ved tanken om, at en elgtyr måske om lidt kom farende med sit mægtige gevir. En elgtyr er både stor og frygtindgydende, ikke mindst set med barneøjne. Men der kom heldigvis ingen elg, og efter en rum tid turde vi liste ganske stille ned og få skiene på – og så ellers i fuld fart hjem til Mor og Far.

Mor og Far etablerer sig som kunstnere

Mine forældre tog efterhånden alvorligt fat på kunstmaleriet, og det begyndte at gå fremad med salget. Far benyttede en lidt ultraditionel metode, idet han begyndte at stemme dørklokker med en rulle malede lærreder under armen. Det gik rimelig godt.

Engang, han stod ved en dør, blev han spurgt, om han kom fra Tyskland, for så var han ikke velkommen dér! Da Far forklarede, at han kom fra Danmark, lød det prompte: »Jammen, då får Ni komma indenför. Dansk är ju underbar – Köpenhamn og Tivoli!

Maleri af Kirsten Traasdahl Berg, som blev landskendt for sine børnebilleder.

Mor havde ikke malet malerier før, men hun var meget dygtig til at tegne og havde et meget stort talent.

Som ung pige havde Mor på et tidspunkt arbejdet på et hjem for småbørn ved Hornbæk i Nordsjælland. Her sad hun ofte og tegnede børnene, og nu havde hun jo selv småbørn, så det blev helt naturligt, at hendes motiver blev til børnebilleder. Ikke sentimentale, lyserøde børn med en tåre på kinden. Nej, realistiske, hverdagsagtige situationer, som hun så os børn i. Desuden malede hun voksenportrætter, eksempelvis af underskønne zigøjnerkvinder, der var letpåkledte, men langt fra anstødelige.

Mor havde et utrolig smukt farvevalg og blev mere og mere mester i at bruge farverne rigtigt. En overgang solgte Mor langt mere, end Far gjorde.

Far malede herlige, svenske motiver med de typiske, røde trægårde og birketræer i efteråret. Nogle af disse skønne billeder har jeg nu selv på mine vægge. Når jeg sidder og nyder motiverne og farverne, dukker dejlige minder fra Sverige op.

Øster Svenstrup gamle skole

I 1961, da jeg var 12 år, besluttede mine forældre at flytte tilbage til Danmark. Mor led af stor hjemve. Hun savnede sin familie og den danske natur, især bøgeskoven med anemonerne om foråret og kornmarkerne om sommeren.

Og sådan blev det. Ved et tilfælde fandt mine forældre en nylig nedlagt skole i Øster Svenstrup i Han Herred, og det blev begyndelsen til en kæmpesucces som malere og kunstnere for dem begge.

Mor og Far brugte skolestuerne til udstilling, og med tiden fik de også indrettet et flot atelier på loftet. Hele hjemmet blev meget smukt, og i dag kan Fars almuemaling af døre og lofter stadig ses.

Folk kom langvejsfra og var meget begejstrede for de nye, spændende tilflyttere, og mange var benovede over deres kunstneriske erfaring og kunnen. Med deres talent og dygtighed havde de fundet deres egen platform og vakte anelse langt ud over Nordjylland, og især Far opnåede at blive en kendt Han Herred-maler. Blandt andet udstillede han ofte på sin hjemegn i Sønderjylland.

Samtidig var der stor rift om Mors børnebilleder, ikke mindst i Sverige, hvor mange elskede hendes sjælfule motiver.

På et tidspunkt kom de begge i tidsskriftet »Kunst«, hvilket var en stor ære og glæde for dem. Men også en sejr for deres per-

Kirsten Traasdahl Berg i atelieret i Øster Svenstrup gamle skole.

sonlige stil, for dengang i 1960'erne var det jo det nonfigurative med Asger Jorn i spidsen, der var oppe i tiden.

Mit nære forhold til min far

Jeg tror, at jeg i både væsen og sind minder en del om min far. Han elskede naturen heroppe i Han Herred og forstod med sine grove, stærke strøg med pensel og malerkniv at forme det hele til et flot ekko af den særegne, barske og storslåede natur. Fosdalen, Under Lien, heden og havet var en uudtømmelig og evig inspirationskilde for Far. Han var i sit es, når han som den frie fugl var alene i naturen og bare kunne indsnuse stemninger og farver. Han havde hele tiden nye motiver.

Far havde den store fordel, at han ikke kun var ateliermaler, modsat Mor, som altid måtte sidde inde og male, uanset hvor smukt vejret var. Det kunne ind imellem give anledning til lidt misundelse og gnidninger. I grunden ikke så underligt. Det er meget hårdt udelukkende at være ateliermaler, selv om Mor også hentede børnemotiverne udefra. Men billederne blev altid malet inde.

Poul Berg: Fiskerbåde ved Jammerbugten. Et af min fars yndlingsmotiver.

Poul Berg

Far tog ofte sit Folkevogsrugbrød med lærreder og pensler og den berømte terpentint med. I bilen havde han fjernet sæderne, og med en omvendt ølkasse og et staffeli, der var savet ned, kunne han sidde nede ved Slettestrand eller andre steder, hvor han fandt mange gode motiver. Også i dårligt vejr malede Far sine dejlige motiver helt uberørt af vejrliget.

Da jeg som voksen boede med min daværende mand, Sven Deckmann, på Steensgaard i Gøttrup, besøgte jeg ofte Far, når han var på én af sine ture. Han var nem at finde med sin gråhvide Folkevogsbuss. Der sad han altid og spiste knækbrød, Piratos eller svesker, mens han malede løs. For mig blev det til mange hyggelige stunder at snakke med min far. Jeg følte mig på en måde mest knyttet til ham, fordi jeg kunne kende meget af mig selv i ham. Jeg savner mine forældre meget, men sådan er livet jo.

De var begge gode til at give deres store erfaring og indblik i maleriet, teknikker og farver videre, så jeg lærte en masse, også ubevidst. Når jeg som halvstor pige lige var kommet hjem fra skolen i Skovsgaard, ja, så var mine forældre som regel altid i gang, og duften af terpentint hang tungt i luften, men hyggeligt. Når de sad og malede og talte med hinanden og med mig, så stod jeg bare og betragtede dem og slugte alt med øjnene. Hver farve og hvert penselstrøg – alt dette satte sig på min nethinde og i min hukommelse.

Hjem til Han Herred

Efter Gøttrup-tiden og en periode på 19 år i Aarhus flyttede jeg tilbage til Han Herred i 2007. Jeg var heldig at finde det helt rigtige sted for mine udfoldelser ved Klim Strand, hvor jeg nu

Ruth Berg i sit galleri »We Æ Haw«. Foto: Erik Sahl 2009.

har fået havet og den vidunderlige natur meget tæt på. Og det er fantastisk.

I Sverige blev grunden lagt til at elske at være alene i den store natur, og det er en af hovedårsagerne til, at Han Herred betyder så meget for mig i dag. Herfra min verden går. Her føler jeg, at jeg har mine rødder, og min sjæl ligger i Han Herred både som menneske og som kunstner. Især har havet altid betydet meget for mig – den høje himmel, det særlige lys, de store vidder – at gå alene i mange timer med mine hunde uden at møde et menneske – alt dette er for mig en stor livsværdi. Når jeg går langt ude i plantagerne og dybt ind i den nordjyske natur, ja, så får jeg øjeblikke tilbage fra min barndom i Sverige. Naturen her og i Sverige går op i en højere enhed.

En af mine utallige tegninger af heste. Denne er tegnet i sort fedtfarve. Den lette streg er især min »force«.

Altid med blyant og farvekridt i hånd

Fra jeg var en ganske lille pige, havde jeg altid blyant eller farvekridt i hånden, og fantasien var i sving konstant. Der var rigtig meget farve og fantasi i mine små billeder. Da jeg kom i skole, fortsatte denne store glæde og lyst til altid at tegne – også i timerne, når det blev for kedeligt! Mange skolebøger blev fyldt med sjove tegninger og vignetter.

Da jeg udstillede på Fjerritslev Dyrskue i maj 2011, mødte jeg pudsigt nok en lærer fra min tid på Skovsgaardskolen. Hun huskede, hvordan jeg ofte var langt væk i tanker og altid sad og tegnede – selvfølgelig mest heste!

På et tidspunkt i Sverige havde jeg den dejligste, søde klasse-lærer, hr. Nilsen, som også var vores formningslærer. Han lagde hurtigt mærke til mit spirende talent, og en dag spurgte jeg ham, om han ville skrive lidt i min poesibog. Så vidt jeg husker, fik jeg først bogen tilbage dagen efter. Det var i 1961, kort før vi flyttede tilbage til Danmark og indrettede os i den gamle skole i Øster Svenstrup. Jeg lærte mig ordene, han skrev, udenad:

Bland papper och pennor och färger i mängd
hvem hittar man där
om ej Ruth
och fåglar som flyger och hästar som springer
i tjugiga färger hun målar dom ut

Det er så rørende og morsomt at have den bog i dag. For det, han skrev, passer jo stadig. Jeg er bidt af maleriet, tegningen, former og farver, og naturen såvel som hesten fanges i kraftfulde strog og med temperament.

I Han Herred, det øvrige Danmark og i udlandet er jeg mest kendt som »Hestemaleren«. Men hestene går for mig op i en højere enhed med især den storladne og voldsomme natur, vi har her mod nord.

Jeg har malet til mange større arrangementer inden for heste-verdenen, og heste er og bliver min store kærlighed i maleriet – og til blot at betragte. Hesten er en af de skønneste skabninger på jorden. Jeg har altid næret en stor fascination for hestens anatomi, udtryk og væsen. Hestemaleriet og den enkle streg i tegningen er blevet mit særlige »varemærke«. Min force er at fange hesten i den store skønhed og styrke, når den er i bevægelse, og omsætte det til lærred eller papir. Mine hestebilleder bærer meget stærkt præg af, at jeg er vendt tilbage til mit elskede Han Herred.

Ruth Berg har med sin kærlighed til heste haft mange kunstneriske opgaver inden for hestesporten. Malet efter bestilling til Dansk Varmblod på Vilhelmsborg. Fra maleriet blev der lavet utallige litografier til brug for præmier.

DANSK VARMBLOD
Dansk Rødheste Avlsforbund

Ruth Berg 2000

Galleri »We Æ Haw«

Det er herligt at have eget galleri 500 meter fra havet – derfra navnet på mit galleri »We Æ Haw«. På plankeværket ud mod vejen har jeg på en gammel træplade malet et motiv af Jammerbugtens bølger og på en anden træplade en hest, naturligvis. Der står selvfølgelig også, hvornår jeg holder åbent. Hvis jeg har et særligt arrangement, skriver jeg det også uden på mit plankeværk lige ud til vejen, så folk, der går eller kører forbi ned til havet, kan følge lidt med i, hvad kunstneren nu har gang i! Jeg har naturligvis også en hjemmeside, som bliver flittigt brugt, og faktisk sælger jeg en del via nettet til hele landet.

Men der er nu ikke noget så hyggeligt og rart, som når folk kommer her og aflægger et personligt besøg i mit lille galleri ved Klim Strand. Den personlige kontakt har meget at sige, ikke mindst fordi jeg så får lejlighed til at fortælle om det, jeg har malet, eller er i gang med lige nu.

Der er også tid og plads til bare at gå og kikke, uden at jeg behøver at være til stede. Det er vigtigt at forstå, at gæsterne er gæster og også har brug for at tænke lidt over billederne og mærke inderst inde, om det nu er sagen. Går man uden at købe, er det selvfølgelig i orden.

Det er både interessant og meget spændende at møde mange forskellige mennesker, som kommer på besøg. Mange føler, det er hyggeligt med forhaven, og at de stille kan gå rundt og bare nyde malerierne og samtidig være så tæt på den store natur.

At bo her er udtømmeligt, hvad motiver, nye idéer og inspiration gælder. Det er et eldorado at være kunstner i Han Herred!

Mit motivvalg er bredt, og min stil spænder fra ekspressionistisk til koloristisk abstrakt. Jeg maler også portrætter, grønne haver og hyggelige kolonihaver, som jeg oplevede dem i Aarhus. En stor del af min virksomhed er at male på bestilling – for eksempel efter foto – hvilket jeg synes er en spændende opgave.

Gennem årene har jeg udstillet mange steder i Danmark, men nu koncentrerer jeg mig om mit galleri her ved Klim Strand.

Uanset hvor jeg er, hvor jeg bor eller lever, så vil livet som maler og kunstner være en meget stor del af mig. Det er plantet og næret i et miljø, hvor det at male og være kunstner er en helt naturlig og vigtig del af livet.

Så man kan godt kalde mig for »en kunstner for livet«.

Jeg har tegnet og malet de mange logoer især med heste, men også til andre genrer bl.a. DanTotos tipskuponer.

Efterskrift

I dag beskæftiger alle vi fire søskende os med maleriet, og Uffe laver desuden skulpturer. I påsken 2011 udstillede vi sammen i Klim Kalkovn. Også året før udstillede jeg sammen med Eva i kalkovnen. Eva har i dag sin egen lille butik i Bonderup, hvor hun blandt andet sælger antikke ting foruden sine egne malerier. Pia bor på Amager, hvor hun maler portrætmalerier og desuden tegner børn.

Sjovt nok er disse kreative evner gået videre til næste generation – både mine egne og mine søskendes børn – på mange forskellige måder og i vidt forskellige genrer.

Min ældste datter, Lill-Mai Traasdahl Deckmann, syr kjoler og har eget firma. Min mellemste datter, Charlotte Berg Deckmann, har taget en mastergrad i New York som grafisk designer og art director. Og min yngste datter, Maria Elise Traasdahl Berg, er sanger og optrådte med sit band, da Fristaden Christiania fejrede sin 40-års fødselsdag 26. september 2011.